

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2024.55.311962>

УДК 347.65/.68-057.36(477)»364»

О. Є. Кухарев, докт. юрид. наук, професор
Харківський національний університет внутрішніх справ
Кафедра цивільного права та процесу
проспект Льва Ландау, 27, Харків, 61080, Україна
e-mail: kukharyev@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2086-9179>

ПРАВОВА ПРИРОДА ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ У РАЗІ ЗАГИБЕЛІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Стаття присвячена з'ясуванню правової природи одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця, а також відповідного особистого розпорядження стосовно цієї допомоги на випадок своєї смерті. Обґрунтована позиція, що така допомога не є елементом складу спадщини, зважаючи на притаманні їй особливості. Так, отримувачі досліджуваної допомоги, на відміну від спадкоємців, не набувають обов'язків померлого військовослужбовця та не зобов'язані повідомляти кредиторів про смерть останнього. Крім того, право на отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця здійснюється протягом трьох років з дня виникнення такого права, що пов'язане з датою, зазначеною у свідоцтві про смерть особи. Отримувачі одноразової грошової допомоги не збігаються з колом спадкоємців за законом першої черги.

Підкреслено, що стосовно такої допомоги не застосовується термінологія спадкового права. Зокрема, особи, які наділені правом на отримання одноразової грошової допомоги, не поймаються як спадкоємці, час смерті чи загибелі військовослужбовця не позначається як час відкриття спадщини тощо.

Право на отримання досліджуваної допомоги виникає внаслідок смерті особи, що унеможлиблює спадкове правонаступництво у цьому разі. Сутність універсального спадкового правонаступництва становить перехід прав та обов'язків від спадкодавця до його спадкоємців.

Наголошено, що одноразова грошова допомога в разі загибелі військовослужбовця має компенсаторний характер, яка спрямована на те, щоб матеріально підтримати членів сім'ї (батьків, дітей, дружину) та утриманців загиблого військовослужбовця після втрати близької людини.

Особисте розпорядження військовослужбовця на випадок своєї загибелі (смерті) про виплату одноразової грошової допомоги певній особі не є видом заповіту. За своєю сутністю це особисте розпорядження наближене до розпорядження вкладника банку (фінансовій установі) на випадок своєї смерті, що визначене у ч. 1 ст. 1228 Цивільного кодексу України.

Ключові слова: спадкування, спадщина, спадкодавець, воєнний стан, фізична особа, компенсація збитків, відшкодування шкоди, майно.

Постановка проблеми. Введення в Україні воєнного стану, окупації її територій, а також активні бойові дії суттєво впливають на все суспільство, всі його регулятори, включаючи й правову сферу в цілому. Це зумовлено не лише завданням численних збитків економіки держави, руйнуванням і знищенням майна приватних осіб, а й загибеллю тисяч людей. Так, у разі загибелі військовослужбовця під час виконання ним обов'язків військової служби його членам сім'ї та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога.

Правові засади нарахування та виплати цієї допомоги урегульовані в законодавстві суперечливо. Так, згідно зі ст. 162 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 р. № 2011-ХІІ (далі за текстом – Закону) одноразова грошова допомога у разі загибелі військовослужбовця визначається у розмірі 750-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Зважаючи, що розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб становить 3028 грн. (ст. 7 Закону України «Про Державний бюджет на 2024 рік»), то одноразова грошова допомога у разі смерті військовослужбовця становить 2 271 000 грн.

При цьому, відповідно до абз. 2 ч. 2 Постанови Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» від 28.02.2022 р. № 168 (далі за текстом – Постанова Кабінету Міністрів України № 168), розмір одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовця в період воєнного стану під час виконання ним обов'язків військової служби не може становити менше 15 000 000 гривень. Тобто йдеться вже про інший розмір і порядок обчислення – тверда грошова сума.

Важливо врахувати, що окреслена допомога виплачується не безумовно у разі загибелі військовослужбовця. За приписом ст. 164 Закону, призначення і виплата одноразової грошової допомоги не здійснюються, якщо загибель (смерть) військовослужбовця, військовозобов'язаного або резервіста є наслідком: вчинення ним кримінального або адміністративного правопорушення; вчинення ним дій у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння; навмисного спричинення собі тілесного ушкодження, іншої шкоди своєму здоров'ю або самогубства (крім випадку доведення особи до самогубства, встановленого судом); подання особою завідомо неправдивих відомостей для призначення і виплати одноразової грошової допомоги.

І, як свідчить аналіз судової практики, має місце відмова у призначенні та виплаті одноразової грошової допомоги саме через наведені підстави [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виявлення правової природи одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця не є предметом наукових досліджень. Причина цього криється, очевидно, у тому, що виплата цієї допомоги набула поширення лише після початку повномасштабного вторгнення в Україну в лютому 2022 р. Водночас останнім часом з'являються ґрунтовні праці, присвячені загальним питанням впливу війни на цивільні правовідносини [2], [3], [4], а також на сферу спадкового права [5], [6], [7].

Тож наразі питання виявлення правової природи одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця потребує ретельного наукового аналізу, зважаючи на суперечливість нормативного регулювання відповідних правовідно-

син, відсутність їх ґрунтового опрацювання у правовій доктрині, а також складнощі, що виникають у практиці застосування. Це надасть можливості оптимізувати механізм здійснення права на отримання такої допомоги, що сприятиме захисту прав та інтересів членів сім'ї та утримувачів військовослужбовців.

Метою даної статті є з'ясування сутності одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця, а також відповідного особистого розпорядження стосовно цієї допомоги на випадок своєї смерті.

Виклад основного матеріалу. У ч. 4 ст. 161 Закону визначено коло осіб, які мають право на отримання одноразової грошової допомоги у рівних частках:

- діти, у тому числі усиновлені, зачаті за життя загиблої (померлої) особи та народжені після її смерті, а також діти, стосовно яких загибла (померла) особу за її життя було позбавлено батьківських прав;
- вдова (вдівець);
- батьки (усиновлювачі) загиблої (померлої) особи, якщо вони не були позбавлені стосовно неї батьківських прав або їхні батьківські права були поновлені на час її загибелі (смерті);
- внуки загиблої (померлої) особи, якщо на момент її загибелі (смерті) їх батьки загинули (померли);
- жінка (чоловік), з якою (з яким) загибла (померла) особа проживали однією сім'єю, але не перебували у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, за умови, що цей факт встановлено рішенням суду, яке набрало законної сили;
- утриманці загиблої (померлої) особи, визначені відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Системний аналіз положень Закону, Постанови Кабінету Міністрів України № 168 та норм кн. 6 Цивільного кодексу України (далі за текстом – ЦК) з урахуванням напрацювань правової доктрини дозволяє дійти висновку, що одноразова грошова допомога у разі загибелі військовослужбовця має правовий режим, відмінний від спадщини. Це зумовлено цілою низкою обставин:

1. Отримувачі досліджуваної допомоги, на відміну від спадкоємців, не набувають обов'язків померлого військовослужбовця та не зобов'язані повідомляти кредиторів про смерть останнього в порядку ч. 1 ст. 1281 ЦК.

Слушною видається позиція, висловлена Верховним Судом у п. 45 Постанови від 10.05.2024 р., що за своєю природою одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті) військовослужбовця має компенсаторний характер і спрямована матеріально підтримати, наскільки це можливо, членів сім'ї (батьків, дітей, дружину) та утриманців загиблого військовослужбовця після втрати близької людини (годувальника) [8].

У свою чергу, функціональне призначення норм спадкового права полягає у забезпеченні посмертного переходу прав та обов'язків від однієї особи до інших. Тим самим досягається стабільність майнових відносин, зокрема через закріплену у ч. 5 ст. 1268 ЦК юридичну фікцію зворотної сили прийняття спадщини. Так, незалежно від часу прийняття спадщини вона належить спадкоємцеві з часу її відкриття. Застосування цього правила має вкрай важливе значення для охорони прав спадкоємців, адже у разі прийняття ними спадщини вони набувають права

не лише на майно, виявлене в момент прийняття спадщини, але й на майно, що було в наявності в день смерті спадкодавця, але з тих чи інших причин виявилось у володінні третьої особи.

2. Право на отримання одноразової грошової допомоги у разі загибелі військовослужбовця здійснюється протягом трьох років з дня виникнення такого права, що пов'язане з датою, зазначеною у свідоцтві про смерть особи (абз. 8 п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України № 168).

Напроти, у кн. 6 ЦК визначений інший порядок здійснення права на спадкування. За загальним правилом ст. 1270 ЦК особа може прийняти спадщину або відмовитися від її прийняття протягом шести місяців з дня смерті спадкодавця (оголошення його померлим). За відсутності спадкоємців за заповітом і за законом, усунення їх від права на спадкування, неприйняття ними спадщини, а також відмови від її прийняття спадщина може бути визнана відумерлою за заявою органу місцевого самоврядування, кредиторів спадкодавця, власників або користувачів суміжних земельних ділянок, що подається до суду після спливу одного року з часу відкриття спадщини.

Крім того, виплата одноразової допомоги здійснюється без звернення до нотаріуса, тобто без необхідності заведення останнім спадкової справи та видачі свідоцтва про право на спадщину.

3. Особи, наділені правом на отримання одноразової грошової допомоги не збігаються із колом спадкоємців за законом першої черги. Так, дружина та батьки військовослужбовця віднесені до першої черги, проте жінка (чоловік), з якою (з яким) загибла (померла) особа проживали однією сім'єю, але не перебували у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі – до четвертої, а утриманці – взагалі до п'ятої черги спадкоємців за законом.

При цьому в Законі міститься застереження про те, що утриманці загиблої особи визначаються відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 р. № 2262-ХІІ, згідно з яким члени сім'ї померлого вважаються такими, що перебували на його утриманні, якщо вони були на його повному утриманні або одержували від нього допомогу, яка була для них постійним і основним джерелом засобів до існування (ст. 31). Однак, за правилом ч. 2 ст. 1265 ЦК утриманцем вважається неповнолітня або непрацездатна особа, яка не була членом сім'ї спадкодавця, але не менш як п'ять років одержувала від нього матеріальну допомогу, що була для неї єдиним або основним джерелом засобів до існування. Тож правовий статус утриманця як суб'єкта права на отримання одноразової грошової допомоги та спадкоємця за законом п'ятої черги не збігається. В першому випадку до утриманців належать особи, які є членом сім'ї померлого незалежно від строку, протягом якого надавалася допомога. У другому – утриманець не є членом сім'ї спадкодавця та має отримувати від останнього матеріальну допомогу упродовж щонайменше п'яти років до часу відкриття спадщини.

Більш того, окремі категорії осіб взагалі позбавлені права на отримання такої допомоги. Йдеться, зокрема про громадян російської федерації або республіки Білорусь та осіб, які постійно проживають на територіях цих країн, осіб, які засуджені за державну зраду, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору.

Хоча у ч. 2 ст. 164 Закону міститься застереження про те, що одноразова грошова допомога не призначається особі, яка умисно позбавила життя чи вчинила

змах на особу (осіб), яка (які) має (мають) відповідно до цього Закону право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги, або притягалася до адміністративної чи кримінальної відповідальності за вчинення правопорушення щодо загиблої (померлої) особи, за рішенням суду, яке набрало законної сили.

У призначенні та виплаті одноразової грошової допомоги може бути відмовлено або її виплата припинена чи призупинена особі, щодо якої рішенням суду, яке набрало законної сили, встановлено факт ухиляння від виконання обов'язку щодо утримання загиблої (померлої) особи за її життя.

Тож функціонально зміст ч. 2 ст. 164 Закону має схожість із положенням ст. 1224 ЦК щодо усунення від права на спадкування.

4. У Законі, а також у Постанові Кабінету Міністрів України № 168 не вживається термінологія спадкового права. Так, особи, які наділені правом на отримання одноразової грошової допомоги, не поймаються як спадкоємці, час смерті чи загибелі військовослужбовця не позначається як час відкриття спадщини тощо.

5. Склад спадщини визначається на час відкриття спадщини та охоплює лише ті права та обов'язки, носієм яких був спадкодавець за життя. Про належність прав та обов'язків спадкодавцеві на момент його смерті зазначається в ст. 1218 ЦК та визнається в юридичній літературі [9, с. 48], і саме ця ознака дозволяє кваліфікувати певну сукупність прав та обов'язків як спадщину.

У свою чергу, ті права та обов'язки, що виникають у зв'язку зі смертю особи, ґрунтуються на інших підставах, а тому не можуть визнаватися елементами складу спадщини. Такий підхід зумовлений дією універсального спадкового правонаступництва, що є методологічною засадою спадкового права. Правонаступництво ілюструє посмертний рух прав та обов'язків особи, визначаючи їх юридичну долю та зміну суб'єкта-носія. Сутність універсального спадкового правонаступництва становить перехід прав та обов'язків від спадкодавця до його спадкоємців. У сучасній правовій доктрині правонаступництво розглядається переважно в контексті повної заміни одного з учасників правовідношення, тобто в аспекті припинення прав у повному обсязі в одного суб'єкта, і їх виникненням у іншого в такому ж обсязі [10, с. 222].

Тому визначальним в аспекті досліджуваної проблематики є належність відповідних прав та обов'язків спадкодавцю за життя. Додатково такі права та обов'язки не повинні припинитися внаслідок смерті їх носія через особистий характер. У зв'язку з цим, права та обов'язки, які виникли після або внаслідок смерті особи, за своєю природою не є спадковими та мають інший правовий режим.

Наприклад, не можна вважати спадкуванням одержання страхової виплати за договором страхування життя, укладеного страхувальником на користь вигодонабувача. Страхова виплата в такому разі не входить до складу спадщини, а право на її отримання належить безпосередньо особі, вказаній у договорі страхування.

Крім того, Є. О. Рябоконт правильно наголошує, що у спадкоємців у силу факту смерті спадкодавця можуть з'являтися обов'язки, які не належали самому спадкодавцеві і з огляду на це не можуть виступати об'єктом спадкового правонаступництва. Такими автор називає обов'язки спадкоємців відшкодувати витрати на поховання спадкодавця (ст. 1232 ЦК), на охорону та управління спадщиною (ч. 4 ст. 1283 ЦК, ч. 3 ст. 1285 ЦК), на відшкодування фактичних витрат і оплату послуг виконавця заповіту (ст. 1291 ЦК) [11, с. 283].

Зважаючи на викладене, одноразова грошова допомога в разі загибелі військовослужбовця не є елементом складу спадщини, набувається родичами або членами сім'ї загиблого вперше та виконує компенсаторну функцію.

29.12.2023 р. опубліковано Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо призначення і виплати одноразової грошової допомоги» від 09.12.2023 р. № 3515-IX, яким встановлено, що військовослужбовцю, військовозобов'язаному або резервісту, який призваний на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, надано право скласти в письмовій довільній формі особисте розпорядження на випадок своєї загибелі (смерті) про виплату одноразової грошової допомоги особі (особам) за його вибором, визначивши розмір частки таких осіб у відсотках.

Справжність підпису військовослужбовця Збройних Сил України, військовозобов'язаного, резервіста, який призваний на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, на особистому розпорядженні засвідчує командир військової частини або нотаріус.

Оригінал особистого розпорядження зберігається у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації місця проживання або за місцем призову (прийняття) на військову службу такої особи, якщо такий призов (прийняття) на військову службу здійснювався (здійснювалося) не за місцем реєстрації місця проживання військовозобов'язаного або резервіста.

За наявності особистого розпорядження право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги мають особи, на користь яких складено таке особисте розпорядження, у розмірі частки, визначеної в такому розпорядженні у відсотках.

Слід зважати, що особисте розпорядження військовослужбовця, військовозобов'язаного або резервіста на випадок своєї загибелі (смерті) про виплату одноразової грошової допомоги не визначається в цьому Законі або в іншому нормативному акті як «заповіт». Тож виникає питання про його правову природу, передусім у частині того, чи є досліджуване розпорядження особливим видом заповіту. Згідно зі ст. 1233 ЦК заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті. Ця дефініція, на перший погляд, дозволяє віднести особисте розпорядження про виплату одноразової грошової допомоги до заповіту. Проте, як справедливо зазначається у правовій доктрині, заповіт виступає юридичним фактом, який поряд з іншими елементами юридичного складу є підставою виникнення саме спадкового правовідношення [12, с. 136]. Тому майно, стосовно якого заповіт складається, навіть якщо йдеться про «все належне особі майно, з чого б воно не складалося та де б воно не знаходилося», після смерті заповідача набуває правового режиму спадщини, а зміст заповіту регулюється нормами гл. 85 ЦК. Зокрема, заповідач може встановити в заповіті умову, заповідальний відказ, покласти на спадкоємця інші обов'язки, призначити виконавця заповіту тощо. Крім того, закон надає правову можливість подружжю скласти спільний заповіт.

Особисте розпорядження військовослужбовця позбавлене таких властивостей. Воно не може містити інших розпоряджень, ніж призначення отримувачів грошової допомоги. Причому справжність підпису військовозобов'язаного чи резервіста засвідчує лише командир військової частини або нотаріус. Напроти, у ЦК міститься перелік широкого кола осіб, наділених правом посвідчувати заповіти –

Список використаної літератури

---

1. Постанова Верховного Суду від 18 березня 2024 р., справа № 120/13997/21-а, адміністративне провадження № К/990/34410/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117729907> (дата звернення: 10.09.2024).
2. Кочина О. С., Болдирева В. М. Вплив воєнного стану на цивільні правовідносини. *Нове українське право*. 2022. Вип. 2. С. 53-58.
3. Омельчук О. С. Перешкоди в реалізації цивільних прав в умовах воєнного стану та шляхи пошуку компромісу публічних та приватних інтересів. *Часопис цивілістики*. 2022. Вип. 45. С. 18-22.
4. Спесівцев Д. Концептуальні проблеми правового регулювання цивільних відносин в умовах війни: монографія. Луцьк : Завжди Поруч, 2022. 248 с.
5. Печений О. П. Війна як фактор впливу на спадкові правовідносини. *Юридичний вісник України*. 2022. № 12-15. С. 18-19.
6. Скрябін О. М., Устінова-Бойченко Г. М. Особливості прийняття спадщини в умовах воєнного стану. *Правовий часопис Донбасу*. 2023. № 4. С. 59-63.
7. Баранкевич А. В. Механізм захисту спадкових прав неповнолітніх в умовах воєнного стану в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2023. Вип. 78. Частина 1. С. 141-146.
8. Постанова Верховного Суду від 10 травня 2024 р., судова справа № 440/6725/23, провадження № К/990/5495/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118962318> (дата звернення: 12.09.2024).
9. Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: становлення і розвиток : монографія. 2-е вид. Київ : КНТ, 2007. 288 с.
10. Погребняк В. Я. Виникнення, перехід та припинення суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Алерта, 2020. 640 с.
11. Заїка Ю. О., Рябоконт С. О. Спадкове право : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 352 с.
12. Односторонні правочини : монографія / І. В. Спасибо-Фатєєва, С. О. Глотов, О. І. Зогуляк та ін. ; за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2024. 480 с.

References

---

1. Verkhovnyi Sud Ukrainy. (2024, March 18). Resolution of the Supreme Court in case No. 120/13997/21-a, administrative proceedings No. K/990/34410/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117729907> (accessed on September 12, 2024) [in Ukrainian].
2. Kochyna, O. S., & Boldyreva, V. M. (2022). The impact of martial law on civil legal relations. *Nove ukrainske pravo*, (2), 53-58 [in Ukrainian].
3. Omelchuk, O. S. (2022). Obstacles in the realization of civil rights under martial law and ways to find a compromise between public and private interests. *Chasopys tsyvilistyky*, (45), 18-22 [in Ukrainian].
4. Spesivsev, D. (2022). Conceptual problems of legal regulation of civil relations under war conditions: monograph. Lutsk: Zavzhdy Poruch [in Ukrainian].
5. Pechenyi, O. P. (2022). War as a factor influencing hereditary legal relations. *Yurydychnyi visnyk Ukrainy*, (12-15), 18-19 [in Ukrainian].
6. Skryabin, O. M., & Ustinova-Boychenko, H. M. (2023). Features of inheritance acceptance under martial law. *Pravovyi chasopys Donbasu*, (4), 59-63 [in Ukrainian].
7. Barankevych, A. V. (2023). Mechanism for the protection of minor's inheritance rights under martial law in Ukraine. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya Pravo*, (78, part 1), 141-146 [in Ukrainian].
8. Verkhovnyi Sud Ukrainy (2024, May 10). Resolution of the Supreme Court in case No. 440/6725/23, proceedings No. K/990/5495/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118962318> (accessed on September 12, 2024) [in Ukrainian].
9. Zaika, Yu. O. (2007). Hereditary law in Ukraine: formation and development: monograph (2nd ed.). Kyiv: KNT [in Ukrainian].
10. Pohrebnyak, V. Ya. (2020). Emergence, transfer and termination of subjective civil rights: theoretical and practical problems: monograph. Kyiv: Alerta [in Ukrainian].

11. Zaika, Yu. O., & Riabokon, Ye. O. (2009). Hereditary law: textbook. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
12. Spasybo-Fatieieva, I. V., Glotov, S. O., Zozuliak, O. I., et al. (2024). Unilateral transactions: monograph (I. V. Spasybo-Fatieieva, Ed.). Kharkiv: EKUS [in Ukrainian].

Стаття надійшла 10.09.2024 р.

O. Ye. Kukharyev, Doctor of Juridical Sciences, Professor
Kharkiv National University of Internal Affairs
the Department of Civil Law and Proceedings
27 L. Landau Av, Kharkiv, 61080, Ukraine
e-mail: kukharyev@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-2086-9179>

LEGAL NATURE OF SINGLE CASH AID IN THE CASE OF THE DEATH OF A MILITARY SERVANT

Summary

The article is devoted to the clarification of the legal nature of one-time monetary assistance in the event of the death of a serviceman, as well as the corresponding personal order regarding this assistance in the event of his death. It is a well-founded position that such assistance is not an element of the composition of the inheritance, taking into account its specific features. Thus, unlike the heirs, recipients of the aid under investigation do not acquire the duties of a deceased serviceman and are not required to notify creditors of the latter's death. In addition, the right to receive a one-time cash benefit in the event of the death of a serviceman is exercised within three years from the date of the emergence of such a right, which is related to the date specified in the person's death certificate. Recipients of one-time cash assistance do not coincide with the circle of heirs according to the law of the first order. It is emphasized that the terminology of inheritance law does not apply to such assistance. In particular, persons who are entitled to receive a one-time cash benefit are not named as heirs, the time of the death or death of a serviceman is not indicated as the time of the opening of the inheritance, etc.

The right to receive the researched assistance arises as a result of the person's death, which makes inheritance impossible in this case. The essence of universal legal succession is the transfer of rights and obligations from the testator to his heirs.

It is emphasized that the one-time monetary assistance in the event of the death of a serviceman has a compensatory nature, which is aimed at materially supporting family members (parents, children, spouse) and dependents of a deceased serviceman after the loss of a loved one.

A military serviceman's personal order to pay a one-time cash benefit to a certain person in the event of his death (death) is not a type of will. In its essence, this personal order is close to the order of a depositor of a bank (financial institution) in the event of his death, which is defined in Part 1 of Art. 1228 of the Civil Code of Ukraine.

Keywords: inheriting, inheritance, testator, martial law, natural person, compensation for losses, compensation for damage, property.